

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA **2024**

SISÄLLYSLUETTELO

Hyvä sääntely tukee kovenevaa kilpailua.....	3
Ruokakaupan valikoima täydentyy	3
Ruoka-alalla merkittävä vaikutus kansantalouteen.....	4
Oma kassi kauas kantaa	5
Tehokasta ikärajavaltontaa.....	5
23 miljardilla eurolla päivittäistavaroiden vähittäiskauppaa.....	6
Päivittäistavarakaupan tehtäviä.....	6
Foodservice – yhteiskunnalle merkityksellistä tukkukauppaa	7
Ruokapalvelut mukaan huoltovarmuustoimintaan.....	7
Tilastot	8
Päivittäistavarakauppa ry	15

TEKSTIT Päivittäistavarakauppa ry

KUVAT PTY, Freepik

Oma kassi kauas kantaa -logo: Mainostoimisto Jenga

Lxandran kuva: Mainostoimisto Ilme

ULKOASU JA KUVITUS Tiina Aaltonen, Grappo

PAINO Julkaisumonistamo Eteläranta Oy 2024

HYVÄ SÄÄNTELY TUKEE KOVENEVAA KILPAILUA

TUULA LOIKKANEN • Toimitusjohtaja • PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA RY

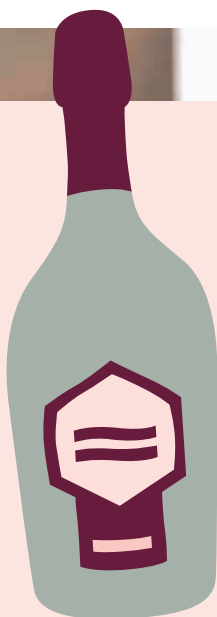
Euroopan parlamenttivaalit on nyt pidetty ja komission johdolla pohditaan Euroopan unionin prioriteetteja seuraaville viidelle vuodelle. Prioriteettien tulisi vastata suuriin haasteisiin, kuten kilpailukykyisen ja elinvoimaisen Euroopan vahvistamiseen, Euroopan rajoilla käytävään sotaan ja sen laajentumiseen sekä ilmastonmuutokseen.

Vaalitulos ja EU:n tulevaisuuden suuntaviivat vaikuttavat konkreettisemmin suoraan yrityksiin, myös vähittäis- ja tukkukauppaan. Parlamentilla on valta muokata alaan vaikuttavia lakeja ja säädöksiä, kuten sisämarkkinoita, kuluttajansuojanormeja, kauppapolitiikkaa, ympäristönsuojelunormeja tai tietosuojaa koskevia lakeja. Kaikki tärkeitä asioita, joilla on merkittävä vaikutus myös siihen, kuinka yrityksemme pärjäävät kovenevassa kilpailussa.

Vähittäiskaupan merkitys tajuttiin täysimääräisesti pandemian aikana, kun kauppoja jouduttiin erityisesti Euroopassa sulkemaan. Sulkutoimilla oli merkittäviä vaikutuksia niin yksilöihin, yhteisöihin kuin talouteen laajemminkin. Siksi on erityisen tärkeää pitää huolta hyvin toimivasta ja vastuullisesta vähittäiskaupasta.

Yhteiskunnan monitahoiset muutokset haastavat vähittäiskauppaa jo nyt. Sen on investoitava laajasti saavuttaakseen EU:n kunnianhimoiset tavoitteet muun muassa ympäristösektorilla. Kauppa on mielellään mukana tekemässä oman osansa, mutta tavoitteiden on oltava järjeviä ja perustuttava tutkittuun tietoon.

Päivittäistavarakaupan kannalta seuraavien viiden vuoden aikana olisi keskityttävä toimeenpanemaan jo tehtyjä lainsäädäntöhankkeita eikä luomaan alalle uutta, ehkä jopa ristiriitaista, lainsäädäntöä. Kaupan ala on tehnyt paljon ratkaisuja esimerkiksi päästöjen vähentämiseksi ja näitä toimia tulee jatkaa yhteistyössä päättäjien kanssa. Aina ei tarvitse keksiä pyörää uudestaan, on vain varmistettava, että se pyörii nopeammin.

RUOKAKAUPAN VALIKOIMA TÄYDENTYY

HALLITUSOHJELMAAN ON KIRJATTU tavoite uudistaa alkoholipolitiikkaa vastuullisesti eurooppalaiseen suuntaan ja jatkaa vuonna 2018 tehtyä alkoholilain kokonaisuudistusta. Ensimmäinen askel otettiin, kun eduskunta salli käymisteitse valmistettujen, korkeintaan kahdeksanprosenttisten alkoholijuomien myynnin ruokakaupoissa. Muutos astui voimaan kesäkuussa 2024.

Edellinen alkoholilain uudistus vietiin päivittäistavarakaupassa onnistuneesti käytäntöön ja kuluttajat ottivat sen vastuullisesti vastaan. Alkoholijuomien kokonaiskulutus on vähentynyt Suomessa pitkään ja laskenut selvästi myös edellisen lakiuudistuksen jälkeen.

Uudet tuotteet täydentävät kaupan valikoimaa ja tarjoavat kuluttajille enemmän vaihtoehtoja. Toivotamme ”kasiprossaiset” tervetulleiksi ruokakauppaan ja jatkamme työtä mietojen viinien myynnin vapauttamiseksi.

RUOKA-ALALLA MERKITTÄVÄ VAIKUTUS KANSANTALOUTEEN

ruoka-ala työllistää
320 000

kauppa työllistää
90 000

11 mrd €
ruoka-alan verokertymä

n. 1,3 mrd €
kaupan palkka-
sidonnaiset verot

2,4 mrd €
ruoka-alan
suorat investoinnit

kauppa investoi
500 milj. €

Kotimainen ruoka-ala käsittää maatalouden, elintarviketeollisuuden, elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkukaupan sekä ravintola-alan. Sen merkitys Suomen kansantaloudelle on mittava sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti.

Luonnonvarakeskus Luken selvityksen mukaan ruoka-ala työllistää suoraan 238 000 henkilöä ja kotimaan tavara- ja palveluhankintojen kautta muilla kuin varsinaisilla ruoka-alan toimialoilla lisäksi noin 82 000 henkilöä. Välilliset vaikutukset huomioon ottaen ruoka-ala työllistää siis yhteensä noin 320 000 henkilöä, mikä on lähes 12 prosenttia kaikista maamme työllisistä.

Ruoka-alan toimialoista elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkukauppa antaa työtä suoraan 64 200 henkilölle. Tästä vähittäiskaupan osuus on 50 500 ja tukkukaupan osuus 13 700 henkilöä. Välilliset vaikutukset mukaan lukien elintarvikekauppa työllistää yhteensä 90 000 henkilöä. Koko kaupan ala on Suomen suurin työllistäjä työllisten määrällä mitattuna. Kauppa antaa työtä noin 282 000 henkilölle.

Arvonlisäystä ruoka-ala tuottaa kotimaan kansantaloudelle runsaalla 19 miljardilla eurolla, mikä on lähes yhdeksän prosenttia koko maan arvonlisäyksestä. Eniten arvonlisäystä muodostuu elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkukaupassa, yhteensä 3,8 miljardia euroa. Ruoka-alan välilliset vaikutukset yltävät laajalle. Tavara- ja palveluhankintojen kautta arvonlisäystä syntyy muilla toimialoilla yhteensä 6,6 miljardia euroa.

Ruoka-alan välittömät investoinnit ovat 2,4 miljardia euroa vuodessa eli noin neljä prosenttia koko kansantalouden investoinneista. Elintarvikekaupan yritysten osuus investoinneista on noin 500 miljoonaa euroa vuosittain.

Veroja ja veroluonteisia maksuja ruoka-alalla kertyy noin 11 miljardia euroa. Palkka- ja yritysverojen lisäksi mukaan on luettu tuoteverot eli valmisteverot ja kulutuksen arvonlisävero sekä sosiaaliturvamaksut. Ruoka-alan verojen osuus kaikista veroista ja veroluonteisista maksuista on noin 10 prosenttia. Kaupan alan yritykset ovat merkittäviä veronmaksajia. Elintarvikkeiden vähittäis- ja tukkukaupan palkkasidonnaiset verot ovat yhteensä noin 1,3 miljardia euroa.

Lähde: Ruoka-alan taloudellinen ja alueellinen merkitys Suomessa. Kotimaisen ruokasektorin työllisyys-, arvonlisäys- ja verovaikutukset vuosilta 2018–2021 koko maassa ja vuonna 2021 maakunnittain, Luonnonvarakeskus 2024.

Eniten ruoka-ala työllistää ja tuottaa arvonlisäystä Uudellamaalla.

Aluetaloudellinen merkitys on suurin Etelä-Pohjanmaalla.

Tunnetko nämä?

Päivittäistavarakaupan yritykset viestivät yhdessä koko toimialalle tärkeistä teemoista.

Kaupan ala on jo vuonna 2016 sitoutunut vapaaehtoiseen green deal -sopimukseen, jonka tavoite on vähentää muovisten kantokassien kulutusta.

Muovikassisopimuksessa ovat mukana kaikki suurimmat päivittäistavarakaupan yritykset.

Niiden toimia muovikassien kulutuksen vähentämiseksi ovat muun muassa kassien maksullisuus ja hinnoittelu, vaihtoehtoiset materiaalit, tuotesijoittelu sekä viestintä ja neuvonta.

Muovikassisopimuksen taustalla on EU-direktiivi, jonka tarkoitus on vähentää muovijätteen syntymistä ja merten roskaantumista. Tavoite on, että vuoden 2025 loppuun mennessä muovikasseja kulutetaan enintään 40 kappaletta henkeä kohden vuodessa.

Päivittäistavarakaupan yritykset kannustavat asiakkaita kantamaan ostokset kotiin omassa kassissa. Jos kauppareissu kuitenkin yllättää ja muovikassi pitää ostaa, kannattaa sitä käyttää mahdollisimman monta kertaa uudelleen.

TEHOKASTA IKÄRAJAVALVONTAA

Päivittäistavarakaupan valikoimiin kuuluu lukuisia tuotteita, joiden myyntiä alaikäisille on rajoitettu tai joiden myynti on kielletty lakisääteisesti. Tällaisia ovat muun muassa alkoholijuomat ja yli 2,8 prosentin vahvuiset kiinteät alkoholivalmisteet, tupakka, tupakan vastikkeet, sähkösavukkeet, nikotiininesteet ja tupakointivälineet, nikotiinivalmisteet, ilotulitteet, rahapelit sekä ikärajamerkitetyt tietokonepelit, elokuvat ja aikuisviihdelehdet. Kauppa on velvollinen varmistamaan, että näitä tuotteita ei myydä alaikäiselle.

Lisäksi kaupalla on omia suosituksia, joiden mukaan näitä tuotteita myydään. Otimme ensimmäisenä toimialana käyttöön vapaaehtoisen 30 vuoden viiteikärajan alkoholin ja tupakan ostoissa jo vuonna 2013. Nykyään myös rahapeliä myynnissä kysytään henkilöllisyydestä kaikilta alle 30-vuotiaalta vaikuttavilta. Kauppa on kouluttanut ikärajavaltontaan noin 300 000 kassatyöntekijää. Seuraamme ikärajavaltontaa tasoa säännöllisesti ostokokeilla.

Ikärajavaltontasta on viestitty vuodesta 2014 alkaen kampanjoilla myymälöissä ja etenkin nuorille kohdenne-tusti sosiaalisessa mediassa. Vuosina 2023–2025 PTY ja sen jäsenyritykset muistuttavat ikärajavaltontaa merkityksestä otsikolla *Sujuva duetto kassalla – län todistaminen on kahden kauppa*. Lähes kaikissa Suomen päivittäistavarakaupoissa näkyvän kampanjan keulakuvana on suomalainen artisti Lxandra.

23 MILJARDILLA EUROLLA PÄIVITTÄISTAVAROIDEN VÄHITTÄISKAUPPAA

Vuonna 2023 päivittäistavaroiden vähittäiskaupan arvo Suomessa oli 22 930 miljoonaa euroa. Tähän lasketaan yksityiset ja osuustoiminnalliset elintarvikkeita myyvät myymälät, liikenneasemien ketjulliset myymälät ja halpahintamyymälät. Mukana ovat myös elintarvikealan erikoismyymälät, huoltoasemamyymälät ja kauppahallimyymälät. Luku ei sisällä kioskeja ja torikauppaa.

Päivittäistavaroita ovat elintarvikkeet ja päivittäin käytettävät kulutustavarat, joita hankitaan ruokaostosten yhteydessä. Näitä ovat teknokemian tuotteet, kodin paperit, lehdet, päivittäiskosmetiikka ja tupakkatuotteet.

SUURET MYYMÄLÄT OVAT KUSTANNUSTEHOKKAITA

Isojen myymälöiden asema Suomessa on vankka. Päivittäistavarakaupalle ominaista on myös ketjumainen toiminta sekä hankinnan ja logistiikan keskittyminen. Tilanne on samankaltainen myös muissa Pohjoismaissa. Ilman suureksi koottuja volyymeja ei laajas-

” Elintarvikkeiden ja juomien osuus päivittäistavaramyymälöiden myynnistä on runsaat 80 prosenttia.

sa ja harvaan asutussa maassa päästä riittävään logistiseen tehokkuuteen. Heikempi kustannustehokkuus merkitsisi korkeampia hintoja, suppeampia valikoimia sekä heikompaa palvelua ja saavutettavuutta.

PIENET MYYMÄLÄT TURVAAVAT TÄRKEITÄ LÄHIPALVELUITA

Pienemmillä myymälöillä on myyntivolyymiaan suurempi merkitys koko maan elintarvikehuollon varmistamisessa ja asuttavuuden säilymisessä.

Noin puolet myymäläverkostosta muodostuu pienistä kaupoista, jotka sijaitsevat tyypillisesti lähiöissä, taajamissa ja haja-asutusalueilla. Ne tur-

vaavat alueidensa elinvoimaa ja huoltovarmuutta ja tarjoavat usein myös muita tärkeitä lähipalveluita, joita ovat esimerkiksi paketti- ja käteispalvelut, apteekin palvelupiste, Veikkauksen pelit sekä liikennepolttoaineiden myynti. Pienten myymälöiden kilpailukyvyistä ja kattavan myymäläverkoston säilymisestä on tärkeää huolehtia myös tulevaisuudessa.

LÄHTÖKOHTANA KULUTTAJIEN TARPEET

Valikoimien lähtökohtana ovat kuluttajien muuttuvat tarpeet ja kasvavat odotukset. Myymälän kokonaisvalikoima muodostuu ketjun perusvalikoimasta ja myymäläkohtaisesta tuotevalikoimasta.

Päivittäistavarakauppojen valikoimien koko vaihtelee pienten myymälöiden noin 2 000 tuotteesta suurimpien hypermarkettien yli 30 000 tuotteeseen. Vuonna 2023 päivittäistavaroiden koko valikoimaa myyvien marketmyymälöiden lukumäärä oli 2 734.

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPAN TEHTÄVIÄ

Kuluttajien haluamien kattavien valikoimien luominen
Kaupan palveluverkoston ylläpitäminen koko maassa
Elintarvikeketjun tehokkuuden ja tuottavuuden kehittäminen
Elintarviketurvallisuudesta huolehtiminen
Ikärajavalvottavien tuotteiden myynnin valvominen
Elintarvikehuollon ja -jakelun varmistaminen myös poikkeusoloissa
Vapaan kilpailun ja monien hankintakanavien turvaaminen
Työllisyyden turvaaminen ja merkittävät investoinnit kotimaahan
Ympäristönäkökulmien huomioiminen toiminnassa

TUKKUKAUPPA

tarjoaa

- asiakkaiden tarpeisiin mukautettuja tuotteita ja palveluita
- markkinoinnin ja myynnin palveluita
- oikea-aikaisia kuljetuksia
- rahoitusratkaisuja
- räätälöityjä palveluita
- tietoa ja koulutusta uusista tuotteista ja palveluista
- tietotaitoa
- työpaikkoja
- varastoja ja logistiikkaa

pitää yhteiskunnan pyörät pyörimässä

TAVARANTOIMITTAJAT

FOODSERVICE-TUKKUKAUPPA

ASIAKKAAT

Esim. kahvilat, ravintolat, hotellit, julkishallinto, vähittäismyynti

FOODSERVICE

– yhteiskunnalle merkityksellistä tukkukauppaa

Foodservice-tukkukauppa vastaa vähittäiskaupan ulkopuolisesta tavaravälityksestä. Alasta käytetään myös nimitystä HoReCa-tukkukauppa. Päivittäin joka toinen suomalainen käyttää foodservice-tukkukaupan yritysten palveluita ruokaillessaan ravintoloissa, kahviloissa tai työpaikka- ja kouluruokaloissa. Hotellit, ravintolat, kahvilat ja julkishallinnon laitokset ovatkin alan yritysten suurimmat asiakasryhmät. Foodservice-tukkukaupan yritykset ovat mukana myös erilaisten suurten yleisötapahtumien taustajoukoissa varmistamassa toimivaa ruoka- ja juomahuoltoa.

Suomen 16 143 (2020) ammattikeittiötä valmistavat asiakkailleen noin 749 miljoonaa ateriaa vuodessa. Niiden raaka-aineista suurin osa hankitaan foodservice-tukkukaupoista.

Foodservice-tukkukaupan välittämien tuotteiden sekä tavarantoimitusten turvallisuuden ja toimitusvarmuuden takaaminen on erityisen tärkeää, sillä ala palvelee yhteiskunnallisesti välttämätöntä ruokahuoltoa esimerkiksi päiväkodeissa, vanhustenhuollossa ja sairaaloissa. Toimialalla on tärkeä asema myös maamme huoltovarmuuden varmistamisessa. Kattavilla valikoimilla ja tavaravirtoja yhdistämällä luodaan vastuullista tehokkuutta logistiikkaan, mistä hyötyy myös ympäristö.

Tuoretuotteet, pakasteet ja teolliset elintarvikkeet ovat foodservice-tukkukaupan suurimpia tuoteryhmiä. Valikoimia kehitetään jatkuvasti ja alan yritykset tuovatkin Suomeen myös uusia trendejä ja tuotteita maailmalta. Moni foodservice-tukkukaupan yritys tarjoaa asiakkailleen lisäksi laadukkaita omia merkkejä.

Päivittäistavara- ja kauppa ry:hyn kuuluvat foodservice-tukkukaupat ovat Kesko Oyj / Kespro, Meira Nova Oy, Suomen Palvelutukkurit Oy, Valio Oy / Valio Aimo® ja Wihuri Metro-tukku. Näiden valtakunnallisesti toimivien laajan valikoiman yleistukkujen liikevaihto vuonna 2023 oli noin 2,5 miljardia euroa.

RUOKAPALVELUT MUKAAN HUOLTOVARMUUSTOIMINTAAN

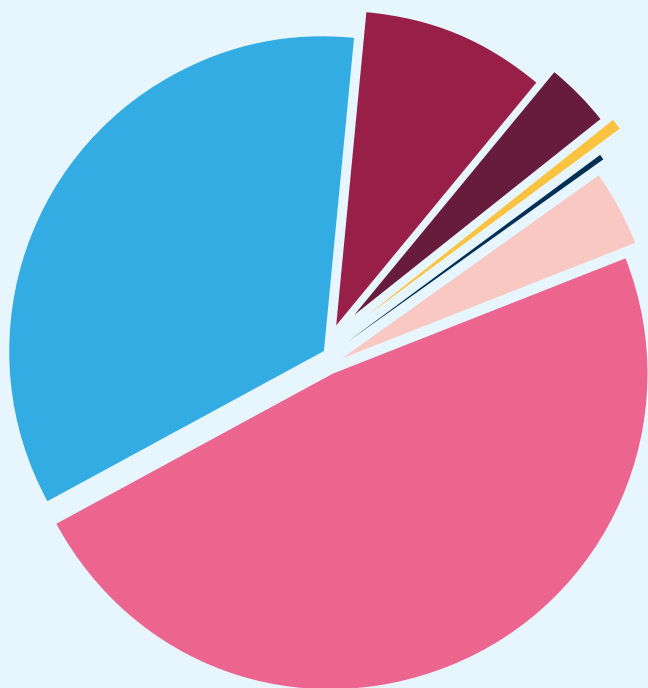

PTY ja sen jäsenyritykset ovat jo pitkään olleet mukana maamme huoltovarmuustoiminnassa Huoltovarmuuskeskusten koordinoimaan Huoltovarmuusorganisaatioon kuuluvan Kauppa- ja jakelupoolin kautta. Vuonna 2024 organisaatioon perustettiin myös Ruokapalvelupooli edistämään foodservice-toimialan huoltovarmuutta ja jatkuvuudenhallintaa sekä vahvistamaan elintarvikehuolto-sektoria. Pooli tukee yrityksiä, jotka tuottavat lakisääteisen ruokahuollon ja päivittäistavaruollon palveluita, järjestelmiä tai logistisia kokonaisuuksia. Ruokapalvelupoolin kotiorganisaatio on Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry.

KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA 2023

Suomen päivittäistavarakaupan ryhmittymien markkinaosuudet 2023

22 930 milj. €

	MARKKINA- OSUUS, %	PT-MYYNTI, MILJ. €
S-RYHMÄ	48,3	11 067
K-RYHMÄ	34,3	7 862
LIDL	9,6	2 205
TOKMANNI*	3,2	739
MINIMANI*	0,6	139
M-KETJU*	0,3	60**
MUUT YKSITYISET*	3,7	858

Päivittäistavaramyynti sis. alv.

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

*-merkityt, lähde: PTY

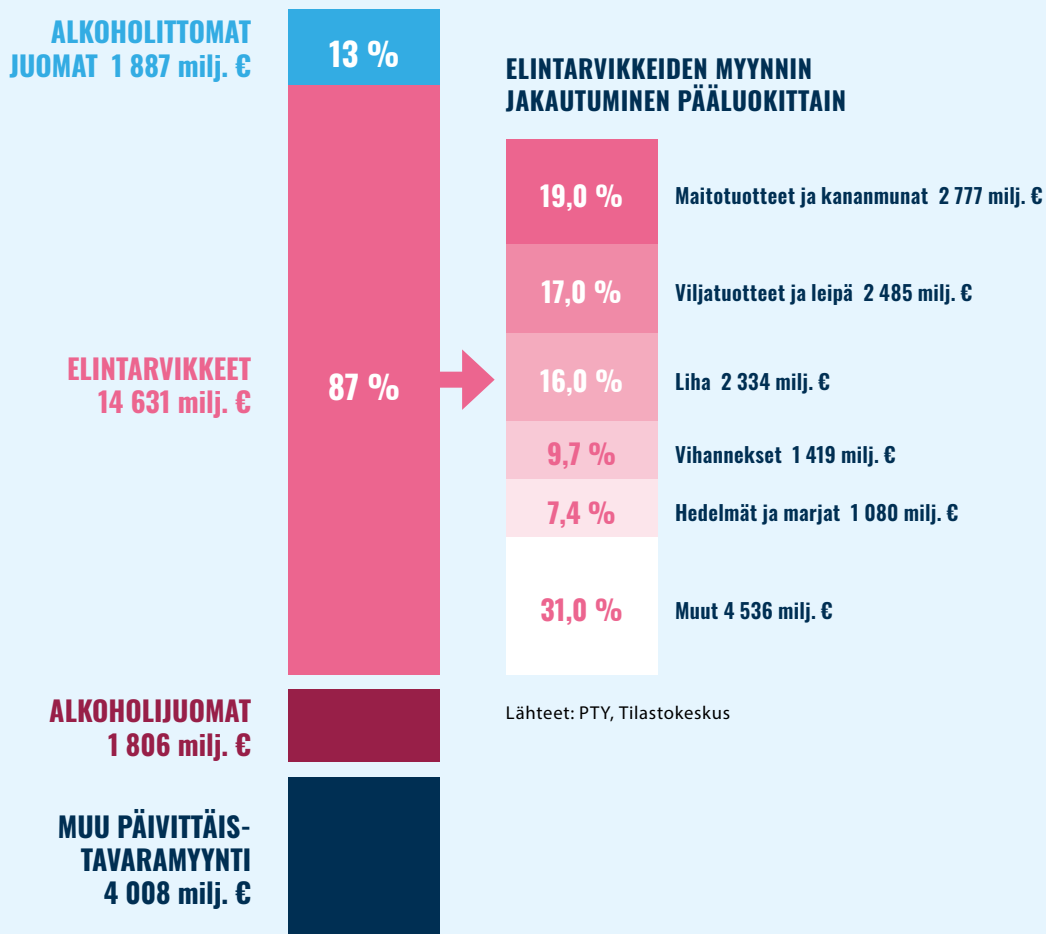
** M-ketjun myynti sisältää käyttötavaramyyntiä, lähde: PTY

Päivittäistavaroiden vähittäismyynti 2023 • 22 930 milj. €

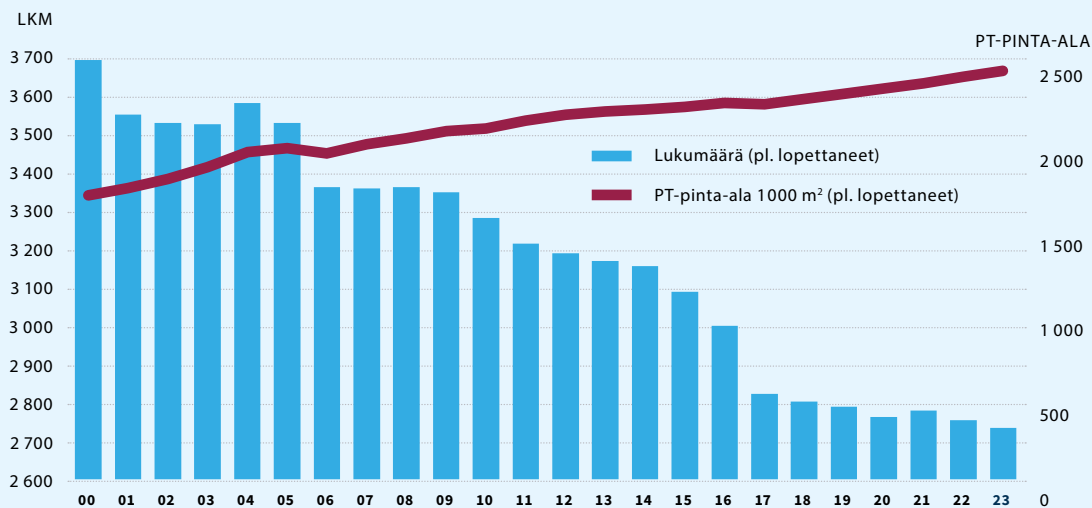
Myynnin arvon kehitys	6,0 %
Myynnin volyymin kehitys	-1,1 %
Myynti asukasta kohti	4 100 €
Päivittäistavaroiden vähittäismyynti €/kotitalous (kotitalouksien määrä v. 2022*)	7 855 €
Myymälämäärä (marketit)	2 734
Lisäksi pt-erikoismyymälät / kauppahallit / suoramyynnihallit / pt-verkkokauppatoimijat (vain verkkomyyntiä harjoittavat)	734
sekä halpahinta- ja huoltoasemamyymälät (osa päivittäistavaravalikoimaa)	938
Pt-kaupan päivittäistavaramyyntipinta-ala (pl. erikoismarkkinat)	2,4 milj. m ²
Keskimääräinen neliömyynti	8 400 €/m ²
Asukkaita/pt-myymälä	1 263

Lähteet: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri, *Tilastokeskus

Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien myynti vähittäiskaupassa 2023 16 517 milj. €

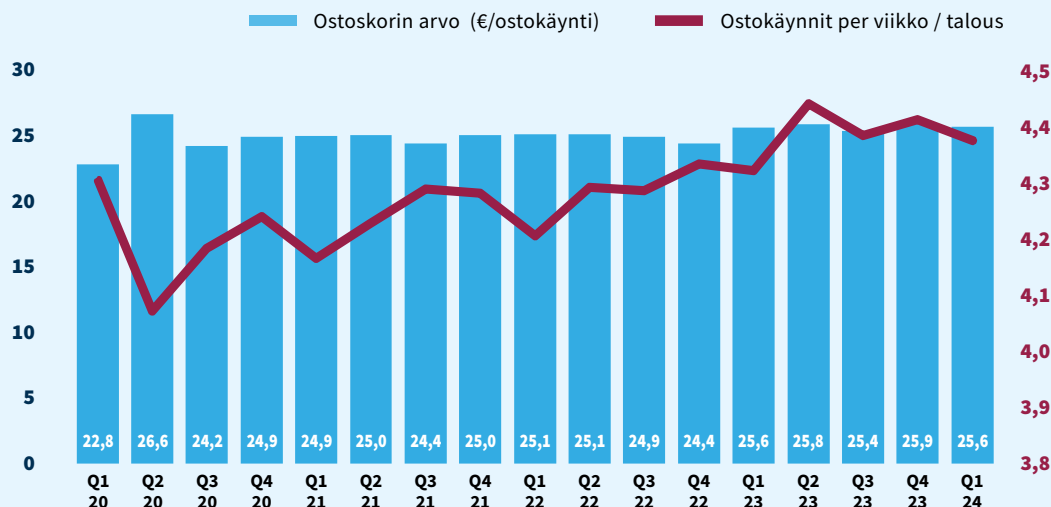
Päivittäistavaramyymälöiden lukumäärä ja pinta-ala (pl. erikoismarkkinat)

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

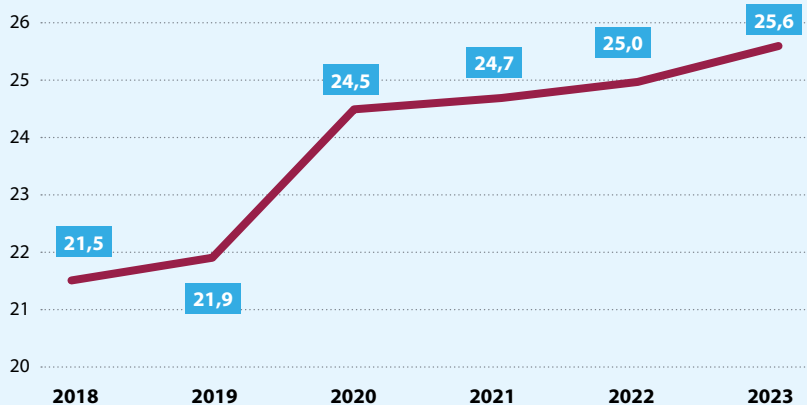
Päivittäistavaroiden ostomenot

Ostoskorin arvo (€) ja ostokäynnit per viikko / talous, kvartaalijaksot

Lähde: NielsenIQ Homescan

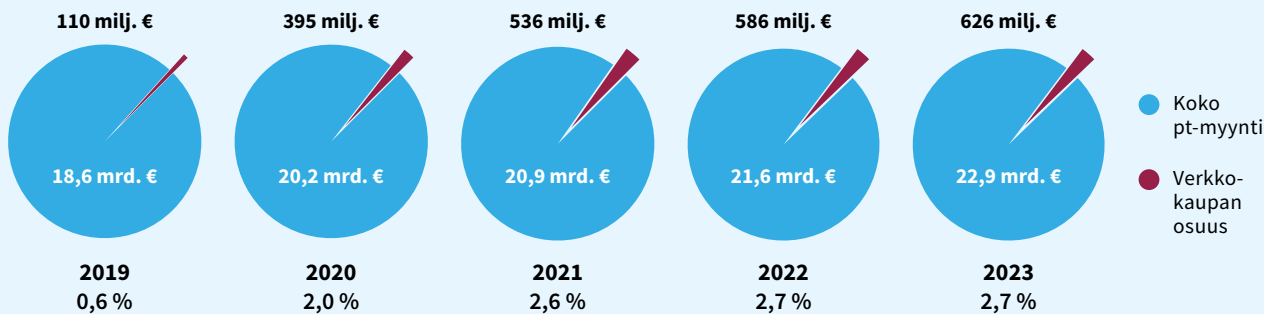
Ostoskorin arvon (€) kehitys 2018–2023

Lähde: NielsenIQ Homescan

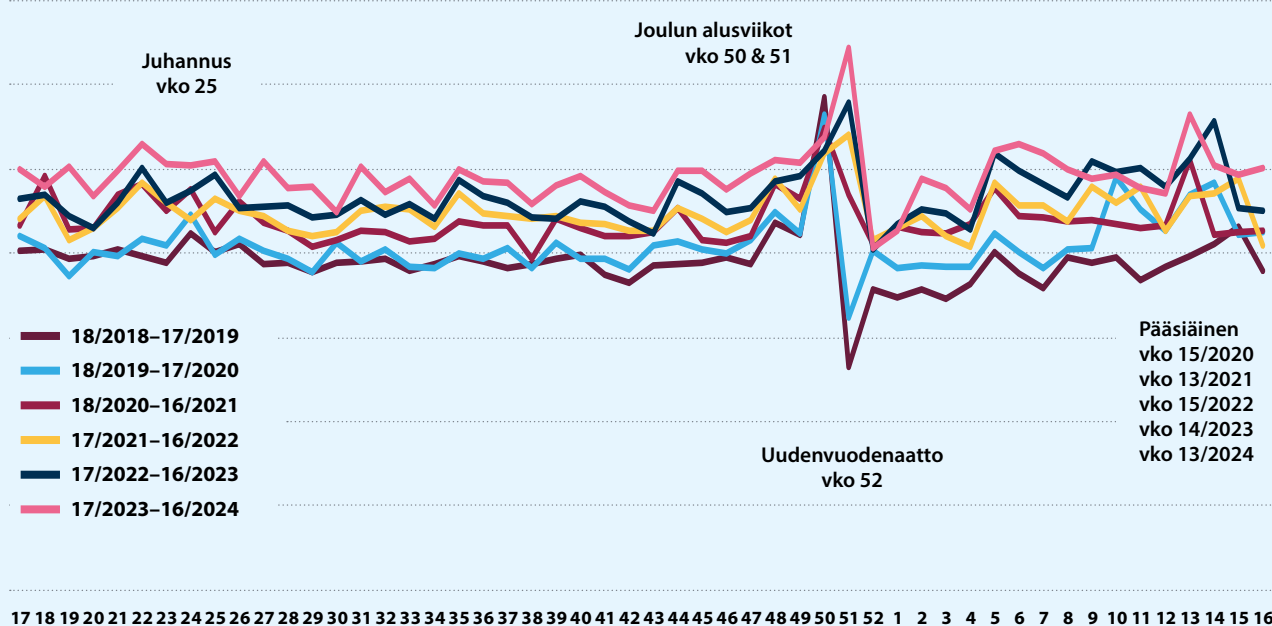
Päivittäistavaroiden verkkokaupan arvo

Osuus koko päivittäistavaramyynnistä

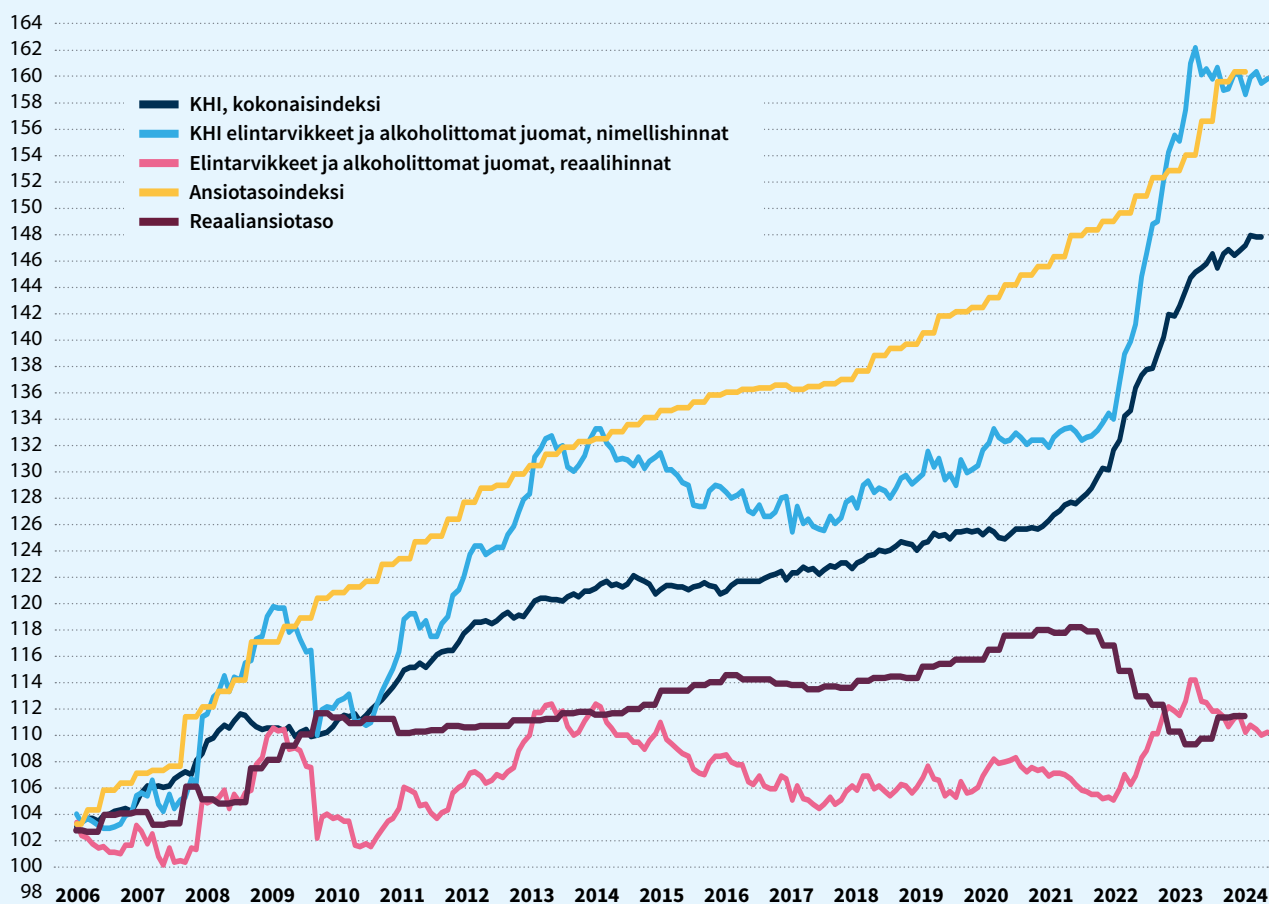
Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

Pt-ostomenojen viikoittainen trendi | vko 18/2018-16/2024

Lähde: NielsenIQ Homescan

Elintarvikkeiden hinnankelitys inflaatioon ja ansiotason muutokseen verrattuna (2005 = 100)

Lähde: Tilastokeskus

Päivittäistavarakauppojen lukumäärä, arvon muutos ja volyymin muutos 2018–2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lukumäärä marketit (pl. erikoismarkkinat)	2 804	2 789	2 763	2 779	2 755	2 734
Lukumäärä kaikki (ml. erikoismarkkinat)	4 550	4 507	4 461	4 476	4 427	4 406
Arvon muutos %	3,4 %	2,5 %	8,4 %	3,1 %	3,7 %	6,0 %
Volyymin muutos %	0,3 %	0,6 %	6,6 %	0,7 %	-5,2 %	-1,1 %

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

2020–2023 lukuihin sisällytetty pt-verkkokauppatoimijat (vain verkkomyyntiä harjoittavat).

Market-myymlöiden lukumäärät 2000–2023; ks. sivu 9.

Myymlöiden lukumäärä myymälätyypeittäin 2023

MYYMÄLÄTYYPPI	MYYNTIPINTA-ALA/MÄÄRITELMÄ	YHTEENSÄ 1.1.2024
Hypermarketit	Citymarket, Prisma ja Minimani	164
Tavaratalot	≥ 1 000 m ² (päivittäistavaroiden osuus myynnistä alle 2/3)	91
Supermarketit, isot	≥ 1 000 m ² (päivittäistavaroiden osuus myynnistä yli 2/3)	735
Supermarketit, pienet	400–999 m ²	543
Valintamyymälät, isot	200–399 m ²	756
Valintamyymälät, pienet	100–199 m ²	256
Pienmyymälät	< 100 m ²	189
Erikoismyymälät / kauppahallit / pt-verkkokauppatoimijat (vain verkkomyyntiä harjoittavat)		734
Halpahintamyymälät, osa päivittäistavaravalikoimaa		460
Huoltoasemamyymälät, osa päivittäistavaravalikoimaa		478
Yhteensä 1.1.2024		4 406
Myymläautot ja -veneet		4
Lopettaneet		187

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

Päivittäistavaroiden myynti myymälätyypeittäin 2023, milj. €

MYYMÄLÄTYYPPI	MYYNTIPINTA-ALA/MÄÄRITELMÄ	YHTEENSÄ 1.1.2024
Hypermarketit	Citymarket, Prisma ja Minimani	7 012
Tavaratalot	≥ 1 000 m ² (päivittäistavaroiden osuus myynnistä alle 2/3)	436
Supermarketit, isot	≥ 1 000 m ² (päivittäistavaroiden osuus myynnistä yli 2/3)	8 858
Supermarketit, pienet	400–999 m ²	2 758
Valintamyymälät, isot	200–399 m ²	2 136
Valintamyymälät, pienet	100–199 m ²	369
Pienmyymälät	< 100 m ²	143
Erikoismyymälät / kauppahallit / pt-verkkokauppatoimijat (vain verkkomyyntiä harjoittavat)		321
Halpahintamyymälät, osa päivittäistavaravalikoimaa		633
Huoltoasemamyymälät, osa päivittäistavaravalikoimaa		129
Yhteensä		22 796
Myymläautot ja -veneet		1
Lopettaneet		133
Yhteensä 1.1.2024		22 930

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

Päivittäistavaramyynti ketjuittain vuonna 2023

22 930 milj. euroa (sis. alv, sis. lopettaneet), myymälöitä 4 406 (pl. lopettaneet)

Ryhmittymä	Ketju	Myymälöiden lukumäärä	Pt-myynti %-osuus	Pt-myynti milj. €	Keskimyynti/myymälä, milj. €
S-ryhmä	Prisma	76	18,1 %	4 160	54,7
	S-market**	456	23,0 %	5 263	11,5
	Alepa + Sale	458	6,7 %	1 530	3,3
	Muut	84	0,5 %	115	1,4
	S-ryhmä yhteensä	1 074	* 48,3 %	* 11 067	10,3
K-ryhmä	K-Citymarket	81	11,8 %	2 714	33,5
	K-Supermarket	251	11,8 %	2 710	10,8
	K-Market	748	10,2 %	2 343	3,1
	Muut	125	0,4 %	95	0,8
	K-ryhmä yhteensä	1 205	* 34,3%	* 7 862	6,5
Lidl		202	* 9,6%	* 2 205	10,9
Tokmanni	Tokmanni-myymälä	201	-	-	-
	Miny-myymälä	6	-	-	-
	Tokmanni yhteensä	207	3,2 %	739	3,6
Minimani		7	0,6 %	139	19,8
M-ketju		53	0,3 %	*** 59,6	1,1
Muut		1 658	3,7 %	858	0,5
YHTEENSÄ		* 4 406	100 %	* 22 930	* 5,2

Ryhmittymä	Ketju	Myymälöiden lukumäärä	Pt-myynti milj. €	Keskimyynti/myymälä, milj. €
R-kioski Oy	R-kioskit	379	299	0,7

Myymälämäärät vuoden 2023 lopussa.

Lähteet: *-merkityt NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri, muut PTY

** Food Market Herkku mukana luvuissa

*** M-ketjun myynti sisältää käyttötavaramyyntiä

Erot summaluvuissa johtuvat desimaalipyöristyksestä.

PTY:n jäsenyritysten tavaratalojen kokonaismyynti (milj. euroa, alv 0 %), lukumäärä ja myynnin muutos 2022 ja 2023

	Lukumäärä 2022	Lukumäärä 2023	Myynti 2022	Myynti 2023	Myynnin muutos, %
S-RYHMÄ					
Sokos	20	20	367,7	396,2	7,7 %
Prisma	74	76	3 968,3	4 342,4	9,4 %
K-RYHMÄ					
K-Citymarket	81	81	2 584,5	2 673,2	3,4 %
TOKMANNI*	202	207	1 168,0	1 208,6	3,5 %
MINIMANI**	7	7	147,5	154,3	4,6 %
YHTEENSÄ	384	391	8 236,0	8 774,7	6,5 %

Lähde: PTY

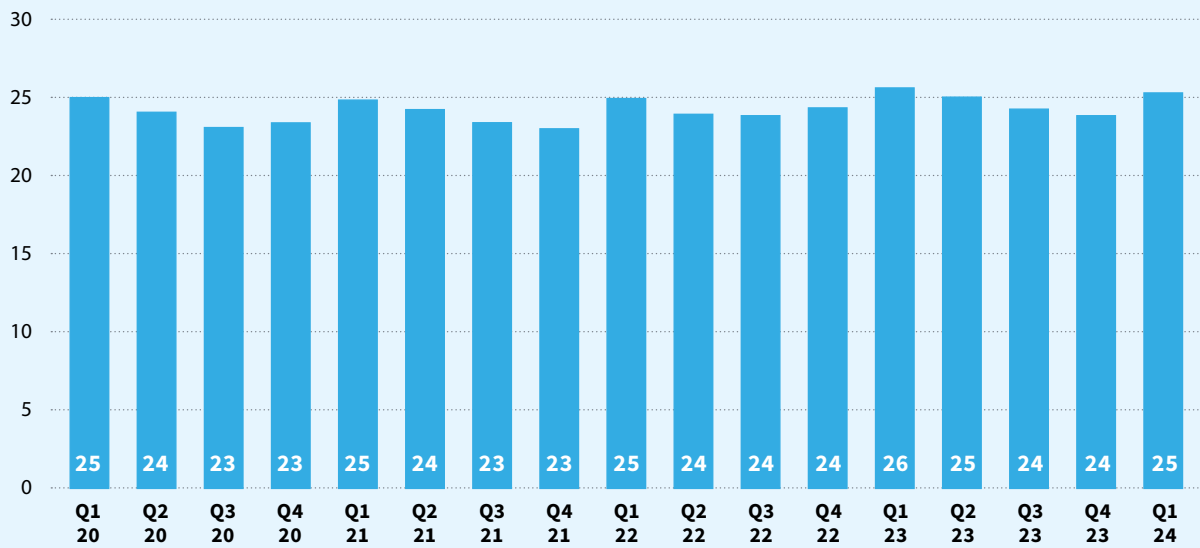
Myymälämäärät vuoden lopussa. Verkkokauppa sisältyy tilastoon, jos yrityksellä on verkkokauppa.

* Vuonna 2022: 198 Tokmanni-myymälää ja 4 Miny-myymälää. Vuonna 2023: 201 Tokmanni-myymälää ja 6 Miny-myymälää.

** Tampereen Lielahden Minimani mukana luvuissa 11/2022 alkaen.

Kaupan merkkien osuus päivittäistavaraostoista, %

Kvartaalijaksot 2020–2024

Saman prosenttiluvun omaavien pylväiden kokoerot johtuvat desimaalipyöristyksestä.

Lähde: NielsenIQ Homescan

Kyläkaupat 2023, pl. lopettaneet

MAAKUNTA	LUKUMÄÄRÄ	PT-MYYNTI, MILJ. €	%-OSUUS KYLÄKAUPPOJEN PT-MYYNNISTÄ
Uusimaa	11	4,5	5,3 %
Varsinais-Suomi	19	8,8	10,4 %
Satakunta	4	0,5	0,6 %
Kanta-Häme	2	0,3	0,3 %
Pirkanmaa	9	3,2	3,8 %
Päijät-Häme	5	2,7	3,2 %
Kymenlaakso	6	3,0	3,5 %
Etelä-Karjala	4	1,6	1,8 %
Etelä-Savo	7	4,1	4,9 %
Pohjois-Savo	10	4,5	5,3 %
Pohjois-Karjala	6	2,9	3,4 %
Keski-Suomi	4	0,9	1,1 %
Etelä-Pohjanmaa	7	2,3	2,6 %
Pohjanmaa	13	8,1	9,6 %
Keski-Pohjanmaa	5	6,1	7,1 %
Pohjois-Pohjanmaa	15	10,1	11,8 %
Kainuu	6	1,2	1,4 %
Lappi	17	10,4	12,3 %
Ahvenanmaa	14	9,9	11,6 %
Yhteensä	164	85,1	100 %

Lähde: NielsenIQ Päivittäistavaramyymälärekisteri

PTY:n organisaatio 2024

Päivittäistavarakauppa ry:n hallitus (1.6.2024)

Puheenjohtaja	Kenttäjohtaja Arttu Laine , SOK
Varapuheenjohtajat	Päivittäistavarakaupan toimialajohtaja Ari Akseli , Kesko Oyj Hallintojohtaja Sami Pyykönen , Lidl Suomi Ky
Jäsenet	Kauppias Janne Itkonen , K-kauppiasliitto ry Toimitusjohtaja Niko Joensuu , Minimani Yhtiöt Oy Toimitusjohtaja Mika Rautiainen , Tokmanni Group Oyj Toimitusjohtaja Juha Riikola , Etelä-Karjalan Osuuskauppa Toimitusjohtaja Teemu Rissanen , R-kioski Oy
Sihteeri	Toimitusjohtaja Tuula Loikkanen , Päivittäistavarakauppa ry

Työryhmät

Vähittäiskaupparyhmä
Foodservice-tukkukaupparyhmä
Kaupan lähipalvelut -ryhmä
Resurssitehokkuusryhmä
Tuoteturvallisuusryhmä
Omavalvontaryhmä
Viestintäryhmä
GS1-asioiden kaupan ohjausryhmä

Toimisto

Elinkeinopolitiikka – toimitusjohtaja **Tuula Loikkanen**
Elintarvikkeiden ja käyttötavaroiden sääntely – asiantuntija **Merja Söderström**
Elintarvikkeiden toimitusketju, ympäristöasiat – johtaja **Ilkka Nieminen**
Hallinto ja talous – hallinnon assistentti **Terhi Karunka**
Kauppa- ja jakelupooli – valmiuspäällikkö **Erica Sauvala**
Kemikaalipolitiikka, tuoteturvallisuus, kaupan turvallisuus – asiantuntija **Terhi Kuljukka-Rabb**
Lakiasiat ja kilpailulainsäädäntö, foodservice-tukkukauppa – lakimies **Tea Taivalkoski**
Omavalvonta ja elintarviketurvallisuus – elintarvikeasiantuntija **Anna Salminen**
Tukipalvelut ja kokousjärjestelyt – toimistoassistentti **Heidi Nylund**
Viestintä ja tilastot – viestintäpäällikkö **Mari Mattila**

Päivittäistavarakauppa ry:n jäsenet

Kesko Oyj | K-kauppiasliitto ry | Lidl Suomi Ky | Minimani Yhtiöt Oy | M Itsenäiset Kauppiat Oy
R-kioski Oy | Seulo Palvelut Oy | Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta SOK
Suomen Palvelutukkurit Oy | Tokmanni Group Oyj | Valio Oy / Valio Aimo® | Wihuri Oy

PTY:N STRATEGIA 2024

VISIO

Päivittäistavarakauppa toimii vapaassa kilpailuympäristössä ja tunnetaan vastuullisena toimialana sekä kuluttajan edun huomioivana toimijana elintarvikeketjussa.

TOIMINTA-AJATUS

Yhdistys kehittää päivittäistavarakaupan ja jäsenyritystensä toimintaedellytyksiä ennakoivalla ja tietoon perustuvalla edunvalvonnalla sekä vahvistaa ja kehittää kaupan yhteistä edunvalvontaa.

STRATEGISET PAINOPISTEALUEET

Kilpailun ja kasvun edellytykset

Toimivat
ratkaisut ja
markkinat

Kestävyys ja
jatkuvuus

Tieto ja
tunnettuus

ARVOT

Avoimuus

Vastuullisuus

Yhteistyökykyisyys

Tuloksellisuus

Päivittäistavarakauppa ry on päivittäistavaroiden vähittäiskaupan ja foodservice-tukkukaupan edunvalvoja elinkeino- ja yhteiskuntapolitiisessa päätöksenteossa. Tavoitteena on, että päivittäistavarakauppa toimii Suomessa vapaassa kilpailuympäristössä ja tunnetaan vastuullisena toimialana sekä kuluttajan edun huomioivana toimijana elintarvikeketjussa.

Kauppa on Suomessa merkittävä työllistäjä ja investoija ja sen näkökulmien huomioiminen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa on tärkeää. PTY tekee aktiivista yhteistyötä edunvalvonnassa myös Kaupan liiton kanssa.

Elinkeinopoliittisen edunvalvonnan lisäksi PTY kehittää toimialan yhteisiä, tehokkuutta ja yhteiskuntavastuun toteutumista edistäviä ei-kilpailullisia toimintamalleja sekä yhteistyötä koko arvoketjussa. Esimerkiksi tuoteturvallisuus- ja omavalvontatyöllä turvataan korkea elintarvike- ja tuoteturvallisuuden taso kuluttajan luottamuksen varmistamiseksi.

Päivittäistavarakauppa ry PTY

PL 340, 00131 Helsinki | 09 172 860 | pty.fi | [@PTYfi](https://twitter.com/PTYfi)